

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5

№ 331/ВВ від 29 листопада 2016 року

**Прем'єр-Міністру України
Гройсману В.Б.**

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 12/2

ДЕПУТАТСЬКЕ ЗВЕРНЕННЯ

Шановний Володимире Борисовичу!

До мене, як до народного депутата України, звернулися представники Аудиторської палати України щодо необґрунтованості прийняття та невідповідності чинному законодавству України постанови Кабінету Міністрів України від 04 червня 2015 року № 390 «Деякі питання проведення аудиту суб'єктів господарювання державного сектору економіки».

Постанова приймалася із задекларованою з боку українського уряду метою забезпечити проведення незалежного та якісного фінансового аудиту стратегічних державних підприємств. Проте, більш ніж річна практика застосування її норм засвідчила, що найпомітнішим ефектом стала монополізація значної частки ринку аудиторських послуг на користь тих небагатьох компаній, які відповідають визначеним у Постанові, однозначно штучним критеріям. Фактично, йдеться про аудиторські компанії так званої «

та ще 2-3 компанії, які також відносяться до великих мережових аудиторських компаній.

Практика застосування Постанови КМУ №390 в аудиторській спільноті України викликає дуже багато запитань. Зокрема, виходячи зі змісту Постанови, складається враження, що визначальними критеріями якості аудиторських послуг для Кабінету Міністрів є виключно кількість співробітників та розмір річного доходу аудиторської фірми. Застосування таких механічних та нічим необґрунтованих критеріїв монополізувало ринок вітчизняного аудиту на користь дуже обмеженої кількості компаній, які працюють за високими цінами при відсутності будь-яких гарантій якості виконання ними завдань з аудиту.

Антимонопольний комітет України листом від 12 лютого 2016 року №130-082/01-1383 визнав Постанову №390 такою, що суттєво обмежує конкуренцію на вітчизняному ринку аудиту та запропонував Кабінету Міністрів України

переглянути її шляхом внесення змін, які б забезпечили аудиторським фірмам рівні можливості доступу до проведення аудиту фінансової звітності суб'єктів господарювання державного сектору економіки.

Однак, минуло вже 9-ь місяців, а будь-яких ініціатив з боку Уряду по внесенню змін до Постанови №390, або ж її скасуванню, не вбачається. Дана Постанова продовжує діяти, суттєво обмежуючи конкуренцію на ринку аудиторських послуг та примушуючи державні підприємства нести додаткові необґрунтовані витрати.

Враховуючи наведену вище інформацію та керуючись ст.ст. 16, 17 Закону України «Про статус народного депутата України», прошу Вас:

1. Доручити Міністерству економічного розвитку і торгівлі України підготувати зміни до згаданої Постанови, які б привели її норми у відповідність із вимогами національного законодавства (зокрема, Закону України «Про захист економічної конкуренції») та Директиви ЄС 2006/43/ЄС з обов'язкового аудиту, або ж, винести на засідання Кабінету Міністрів питання про її скасування як такої, що має явно дискримінаційний характер, суттєво і необґрунтовано збільшує витрати державних підприємств та порушує чинне законодавство України.

2. Про результати розгляду прошу повідомити мене у визначений законодавством термін.

Додаток: на 3 арк.

З повагою

Народний депутат України

В.ЧУМАК

« 8 » листопада 2016 року
№ _____

**Народному депутату –
Заступнику Голови Комітету з
питань запобігання і протидії
корупції ВРУ
пану Віктору Чумаку**

Шановний Вікторе Васильовичу!

Ми, директори національних аудиторських компаній України та сертифіковані аудитори України, звертаємося до Вас, як до народного депутата України - **Заступника голови Комітету з питань запобігання і протидії корупції ВРУ**, з приводу обґрунтованості прийняття та відповідності чинному законодавству України Постанови Кабінету Міністрів №390 від 04 червня 2015 року «Деякі питання проведення аудиту суб'єктів господарювання державного сектору економіки».

У той час, коли прогресивні сили нашого суспільства включилися у безкомпромісну боротьбу проти корупції, групою «ініціативних державників» з Міністерства економічного розвитку і торгівлі України реалізована масштабна (навіть для часів президенства Віктора Януковича) корупційна схема кінцевою метою якої є встановлення контролю над суб'єктами господарювання державного сектору економіки.

Суть схеми полягає в **створенні нормативної бази для спонукання підприємств державного сектору економіки** до придбання послуг з фінансового аудиту у визначеного вузького кола суб'єктів даного ринку. З метою реалізації цієї схеми радниками згаданого вище Міністерства було підготовлено а керівництвом Міністерства погоджено Постанову №390 «Деякі питання проведення аудиту суб'єктів господарювання державного сектору економіки». Ця Постанова була підписана паном А. Яценюком і затверджена Кабінетом Міністрів України 04 червня 2015 року

Цим нормативний актом КМУ зобов'язав підприємства державної форми власності проводити аудит фінансової звітності із залученням аудиторських компаній, які відповідають певно визначеним критеріям.

Так, державні підприємства вартість активів яких перевищує 2 млрд. грн. (або розмір доходу, - 1,5 млрд. грн.) повинні бути перевірені аудиторськими компаніями у складі яких не менше 100 працівників, безпосередньо залучених до надання послуг, а щорічний дохід яких протягом останніх трьох років становив не менше 30 млн. грн. До проведення аудиту державних підприємств вартість активів яких перевищує 250 млн. грн. можуть бути залучені аудиторські фірми у складі яких не менше 10 працівників, безпосередньо залучених до надання послуг і щорічний дохід яких протягом останніх трьох років становив не менше 3 млн. грн.

Крім того, допуск до проведення аудиту фінансової звітності першої групи підприємств додаткового обмежений досить дивною вимогою про наявність **не менше 15-и сертифікатів**, виданих будь-якою організацією, яка є членом

Хочемо наголосити, що для надання висококваліфікованих аудиторських послуг фахівці аудиторських компаній в першу чергу повинні знати **Міжнародні Стандарти Аудиту** (які прийняті Аудиторською Палатою України за основу і повністю регулюють процедури проведення аудиту) та **мати сертифікат аудитора АПУ**.

Відповідно до Закону України «Про аудиторську діяльність в Україні» сертифікат АПУ надає повноваження по визначенню кваліфікаційної придатності аудиторів і аудиторських компаній до проведення аудиту фінансової звітності суб'єктів господарювання на території нашої держави.

Вказані у Постанові №390 американські та англійські сертифікати ACCA, AICPA, ICAEW **не мають ніякого відношення до стандартів аудиту** і свідчать лише про наявність у бухгалтера додаткових знань щодо ведення бухгалтерського обліку.

Вимога, в супереч Закону України «Про аудиторську діяльність в Україні», наявності у українських аудиторських компаній таких сертифікатів є прямим доказом лобювання інтересів дуже обмеженого кола юридичних осіб, та повне нівелювання національної сертифікації аудиторів України, що існує більше 20 років.

Результати аналізу ринку аудиторських послуг України свідчать, що **послуги з аудиту фінансової звітності для державних підприємств першої групи на даний час можуть надавати лише 6-ть аудиторських компаній (4-и з яких є компаніями, що працюють на ринку України за договорами франшизи, від імені так званої «**

Державні підприємства другої групи отримали право обслуговувати ще 14-ть суб'єктів аудиторського ринку України.

Таким чином, цією Постановою КМУ більш, ніж 400-та аудиторських компаній України, які мають професійних сертифікованих аудиторів та успішно пройшли планові перевірки контролю якості надання послуг (про що отримали відповідний позитивний висновок Аудиторської палати України) у **протиправний спосіб були позбавлені права надавати послуги підприємствам державної форми власності.**

Наявність цієї Постанови призвела до:

- ліквідації будь якої конкуренції на ринку аудиторських послуг;
- надання можливості 6-м аудиторським компаніям безкарно суттєво збільшити вартість своїх аудиторських послуг;
- відповідного значного збільшення витрат державних коштів на проведення аудиту державних підприємств;
- в рази збільшити доходи 6-ти аудиторських компаній;
- залишити без роботи значну кількість національних аудиторів сертифікованих АПУ та аудиторських компаній.

Вартість послуг аудиторських компаній, які працюють за франшизами «BIG FOUR» сягає мільйонів (у деяких випадках, десятків мільйонів) гривень, які додатковим тягарем будуть покладені у собівартість товарів (робіт, послуг), що виробляються (надаються) державними підприємствами. Це, в свою чергу, зменшить розмір дивідендів, податку на прибуток та податку на додану вартість, що сплачують такі підприємства до Державного бюджету України.

Зважаючи на те, що всі аудиторські компанії, які отримали право надавати послуги державним підприємствам першої групи, - мережеві та мають своїх кінцевих бенефіціарів за кордоном, значні кошти в іноземній валюті також будуть виведені з валютного ринку України в якості оплати франшизи цими компаніями своїм іноземним бенефіціарам.

При цьому, якість послуг, що надаються цими аудиторськими компаніями не є стабільно високою про що свідчать численні скарги державних регуляторів (Національного банку України, Державної комісії з цінних паперів і фондового ринку, Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг, Державної фінансової інспекції України) та їх відмова приймати аудиторські звіти окремих компаній за результатами аудиту річної фінансової звітності суб'єктів господарювання (зокрема, банківського сектору).

У членів Аудиторської палати України існують обґрунтовані сумніви щодо відповідності норм Постанови КМУ №390, як чинному законодавству України, так і загальноприйнятій практиці аудиту держав - членів Європейського Союзу. На приклад, у країнах ЄС головними вимогами до аудиторів є: наявність профільної освіти, підтвердження кваліфікаційної придатності - сертифікат, виданий уповноваженим органом країни-резидента аудитора та вільне володіння державною мовою. Зокрема, Директива ЄС 2006/43/ЄС з обов'язкового аудиту (яка регламентує порядок проведення аудиту суб'єктів суспільного інтересу) не встановлює будь-яких вимог, ані щодо розміру доходів аудиторської фірми, ані щодо кількості її персоналу, ані щодо кількості та видів аудиторських сертифікатів співробітників. Натомість, Постанова №390 передбачає, що для отримання права надавати послуги державним підприємствам першої групи аудиторська компанія повинна мати у своєму складі не менш як 100 співробітників, з яких лише п'ять повинні мати сертифікат аудитора України (про профільну світу співробітників та їх здатність висловлювати думки державною мовою, взагалі жодного згадування).

Кваліфікаційні норми Постанови КМУ №390 також однозначно протирічать вимогам національного законодавства, зокрема, Закону України «Про захист економічної конкуренції» №2210-III від 11 січня 2001 року (зі змінами й доповненнями). Статтею 15 цього Закону, зокрема, визначено, що анти конкурентними діями органів влади визнаються:

- ✓ пряме або опосередковане примусення суб'єктів господарювання до пріоритетного укладення договорів, першочергової поставки товарів певному колу споживачів чи першочергового їх придбання у певних продавців;
- ✓ надання окремим групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції;
- ✓ дія, внаслідок якої окремим групам суб'єктів господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами;
- ✓ дія, якою встановлюються не передбачені законами України заборони та обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів, ціноутворення, формування програм діяльності та розвитку, розпорядження прибутком.

Про дискримінаційний характер Постанови Кабінету Міністрів №390 свідчить і той факт, що міжнародні фінансові інституції співпрацюють із значно ширшим колом суб'єктів аудиторського ринку України (у порівнянні з цією «привілейованою» групою, яка допущена до аудиту державних підприємств). Так, Європейський банк реконструкції та розвитку співпрацює в Україні із аудиторськими компаніями, які належать більше ніж до 20-и світових мереж.

Антимонопольний комітет України Листом від 12 лютого 2016 року №130-082/01-1383 визнав Постанову №390 такою, що суттєво обмежує конкуренцію на вітчизняному ринку аудиту та запропонував Кабінету Міністрів України переглянути її шляхом внесення змін,

які б забезпечили аудиторським компаніям рівні можливості доступу до проведення аудиту фінансової звітності суб'єктів господарювання державного сектору економіки.

Однак, минуло вже 9-ь місяців, а будь-яких ініціатив з боку згаданого вище органу виконавчої влади по внесенню змін до Постанови №390, або ж її скасуванню, не вбачається. Дана Постанова продовжує діяти, суттєво обмежуючи конкуренцію на ринку аудиторських послуг та примушуючи державні підприємства нести додаткові необґрунтовані витрати.

На жаль, формат звичайного листа-звернення не дає можливості викласти повний аналіз тих наслідків, які вже спричинила і продовжує спричиняти Постанова Кабінету Міністрів України №390 на ринок вітчизняного аудиту та фінансово-господарську діяльність підприємств державного сектору. Однак, навіть з викладеного стислого аналізу вбачається невідповідність норм цього нормативного акту КМУ, як вимогам чинного законодавства України, так і загальноприйнятій практиці аудиту держав - членів Європейського Союзу, а також однозначно негативний вплив на конкурентне середовище на ринку аудиторських послуг та зменшення надходжень до Державного бюджету внаслідок збільшення витрат державних підприємств.

Вважаємо, що у викладених вище фактах наявні ознаки вчинення суб'єктом владних повноважень правопорушень, визначених статтями 221 «Видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону» та 364 «Зловживання владою або службовим становищем» Кримінального кодексу України.

Сподіваємося, що Ви, шановний Віктор Васильович, як Заступник голови профільного Комітету ВРУ з питань запобігання і протидії корупції розглянете дане звернення на засіданні Комітету і дасте викладеним в ньому фактам належну моральну і правову оцінку.

З повагою,